

KAJOCH LUDWIK (1887-1973)

Urodził się 19 lipca 1887 roku w Wydawach koło Ponieca, w powiecie gostyńskim. Jego rodzicami byli: Michał Kajoch, wódcarz w tamtejszym majątku Mycielskich i Anna z Ratajczaków. Rodzina wódcarza była wielodzietna. Ludwik miał trzy siostry: Annę (ur. 1879), Józefę (ur. 1883) i Jadwigę oraz trzech braci: Jana (ur. 1885), Piotra (ur. 1889) i Antoniego (ur. 1893). Ukończył szkołę elementarną w Poniecu. W latach 1901-1904 uczył się zawodu u mistrza kołodziejskiego Józefa Pawlickiego w Golinie Wielkiej w powiecie rawickim. Po zdaniu egzaminu czeladniczego pracował najpierw w Sarbinowie, potem w Poznaniu. Od 1906 roku do września 1907 roku pracował jako stolarz w firmie Hirschbach w Głogowie. Tam został powołany do służby wojskowej, którą odbywał od października 1907 roku do września 1909 roku w Poczdamie. Po zwolnieniu z wojska nadal pracował w Głogowie. Podczas I wojny światowej, od 2 sierpnia 1914 roku do grudnia 1918 roku, służył w armii niemieckiej, walcząc jako artylerzysta na froncie zachodnim (m.in. pod Verdun), ale także wschodnim. W 1915 roku otrzymał Krzyż Żelazny II klasy. Zwolniony z wojska 17 grudnia 1918 roku w stopniu sierżanta, powrócił w rodzinne strony.

Po wybuchu powstania wielkopolskiego zgłosił się, na początku stycznia 1919 roku, do batalionu gostyńskiego. Przydzielony został do kompanii Wacława Koteckiego. Objął obowiązki dowódcy plutonu walczącego na odcinku pawłowickim, m.in. w rejonie Robczyska i Nowej Wsi. 15 kwietnia 1919 roku został przeniesiony do rezerwy. Zamieszkał wtedy najpierw w Poniecu, a potem w Sowinach, gdzie pracował jako kołodziej. W latach 1920-1922 był zatrudniony w zakładach Hipolita Cegielskiego w Poznaniu jako modelarz. Następnie od 1922 roku do 1935 roku pracował w tym samym charakterze w Fabryce Maszyn i Odlewni w Lesznie, będącej własnością inż. Adolfa Pachtera. W 1935 roku założył w Lesznie przy ul. G. Narutowicza 46 (dzisiaj 77) własną odlewnię mosiądzu i modelarnię. W 1944 roku okupant niemiecki zakład zlikwidował. Wcześniej, bo w 1940 roku, Niemcy zabrali mu parcelę przy ul. A. Asnyka 2, wraz z materiałami budowlanymi, przeznaczonymi na budowę odlewni, a w styczniu 1942 roku wysiedlili go z mieszkania przy Nowym Rynku 18. Od 1944 roku pracował jako modelarz w Fabryce Pomp w Lesznie, przejętej przez Niemca Artura Krämera. Po wyzwoleniu Leszna spod okupacji niemieckiej uruchomił ponownie, na co zgodę uzyskał już w lutym 1945 roku, odlewnię i modelarnię przy ul. G. Narutowicza. Firma istniała do września 1958 roku – do czasu przejścia jej właściciela na emeryturę.

Ludwik Kajoch, mieszkając w Głogowie, należał do tamtejszego związku kolarskiego. W okresie międzywojennym był członkiem związków kombatanckich, m.in. Związku Powstańców Wielkopolskich. Po 1950 roku należał do Cechu Rzemiosł Różnych w Lesznie, a w latach 1964-1973

był także członkiem Związku Bojowników o Wolność i Demokrację. Za udział w powstaniu wielkopolskim został odznaczony Wielkopolskim Krzyżem Powstańczym i mianowany (w 1973 roku) na stopień podporucznika.

Zmarł 2 lipca 1973 roku w Lesznie i został pochowany na tamtejszym cmentarzu parafialnym przy ul. Kąkolewskiej.

Związek małżeński zawarł w 1911 roku w Pawłowicach z Marią Magdaleną Masztalerz, córką gospodarza Wojciecha Masztalerza z Robczyska. Małżeństwo miało dwoje dzieci: Pelagię (ur. 1912) i Władysława (ur. 1920). Pelagia została żoną Franciszka Piwonía, pracownika Polskich Kolei Państwowych. Władysław był doc. dr. hab. w Instytucie Odlewnictwa w Krakowie, wybitnym specjalistą w dziedzinie odlewnictwa ciśnieniowego.

A. Piwoń, *Ludwik Kajoch – powstaniec wielkopolski*, „Przyjaciel Ludu” 2013, nr CXXVII-CXXVIII, s. 37-39.